

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Bevezetés az egyetemes újkor történetébe

Egyetemi tanév 2025/26

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Történelem és Filozófia
1.3. Intézet	Magyar Történeti Intézet
1.4. Szakterület	Történelem
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	történelem, levéltár, művészettörténet, régészet szak
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		Bevezetés az egyetemes újkor történetébe				A tantárgy kódja		HLM1507			
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			dr. Pál Judit egy. tanár, dr. Nagy Róbert-Miklós egy.docens								
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			dr. Fehér Andrea egy. docens								
2.4. Tanulmányi év		II	2. Félév		I	2.6. Értékelés módja		V	2.7. Tantárgy típusa		DF

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	6	melyből: 3.2 előadás	3	3.3 szeminárium/labor/projekt	3
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	84	melyből: 3.5 előadás	42	3.6 szeminárium/labor	42
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					28
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					28
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					28
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					4
Vizsgák					3
Más tevékenységek:					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszám					91
3.8. A félév összóraszám					175
3.9. Kreditszám					7

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	nincsenek
4.2. Kompetenciabeli	nincsenek

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	nincs
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	75%-os jelenlét kötelező - a szemináriumi könyvészet ismerete kötelező aktív részvétel

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák¹

¹ Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

Szakmai/kulcs-kompetenciák	1. Interdiszciplináris kutatási tevékenységet folytat 2. Történelmi kutatást folytat 3. Meggyőzően érvel 4. Tudományos munkákat és szakvéleményeket alkot 5. Történelmet oktat 6. Kritikus módon közelít meg problémákat
Transzverzális kompetenciák	1. Értékeli a kulturális és művészeti megnyilvánulások sokféleségét 2. Csoportmunka 3. Kritikai gondolkodás kialakítása 4. Beszédkészség kifejlesztése 5. Elemző- és szintetizáló készség 6. Számítógépes kompetenciák

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	• A diákok bevezetése az egyetemes újkor történetének kutatásába • A modern szakirodalom bemutatása	
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	• Az újkori politikai, gazdasági, társadalmi folyamatok bemutatása, azoknak jobb megértése • Európa és a világ kapcsolatának bemutatása, az európai és Európán kívüli társadalmak kölcsönhatásainak szemléltetése	

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés. Az újkor fogalma	előadás, térképek rajzolása	
2. A nagy földrajzi felfedezések következményei. A világgazdaság a 16–17. században	előadás, megbeszélés	
3. Az abszolutizmus. Franciaország a 17. században	előadás, szövegelemzés	
4. Az angol polgári forradalom és a parlamentáris rendszer kialakulása	előadás, problematizálás	
5. Az amerikai gyarmatok a 18. század első felében. Az amerikai függetlenségi háború	előadás, vetítés	
6. A felvilágosodás és a felvilágosult abszolutizmus	előadás, szövegelemzés	
7. A nagy francia forradalom és következményei	előadás, vetítés	
8. Az ipari forradalom	előadás, megbeszélés	
9. A 19. század jelentősebb politikai ideológiái: liberalizmus, konzervativizmus, szocializmus, anarchizmus	előadás, vita	

10. A modern nacionalizmus megjelenése. Az olasz és a német egyesítés folyamata	előadás, problematizálás	
11. Nagy-Britannia a 19. században	előadás, problematizálás	
12. Franciaország a hosszú 19. században	előadás, szövegelemzés	
13. A német egység létrejötte és a Német Birodalom 1914-ig	előadás, vetítés	
14. Az Egyesült államok a 19. században és a 20. század elején	előadás, vita	
Könyvészet Ajánlott könyvészet 19. századi egyetemes történet, 1789-1890, red. Vadász Sándor, Budapest, 1998. Anderle Ádám: Latin-Amerika története, Bp., 1998. Arató Endre: Kelet-Európa története a 19. század első felében, Bp., 1971. Ariès, Philippe — Duby, George (red.): Istoria vieții private, vol. VII-VIII, Buc., 1995. Baczko, Bronislaw: Ieșirea din Teroare. Termidor și Revoluția, Buc., 1993. Barber, John R.: Istoria Europei moderne, Buc., 1998. Bayer József: A politikai gondolkodás története, Budapest, 1998. Benke József: Az arab országok története, I-II. Bp., 1997. Berend T. Iván—Ránki György: Európa gazdasága a 19. században, Bp., 1987. Boorstin, Daniel: The Americans. The Colonial Experience. Carpentier, Jean —Lebrun, François: Istoria Europei, Buc., 1997. Chaunu, Pierre: Felvilágosodás, Bp., 1998. Clark, J. C. D.: English Society 1660-1832, Cambridge, 2000. Diószegi István: A hatalmi politika másfél évszázada, Bp., 1997. Fejtő Ferenc: Rekviem egy hajdanvolt birodalomért, Bp., 1990. Font Márta stb.: Oroszország története, Bp., 1997. Fulbrook, Mary: Németország története, Bp., 1997. Furet, François: A francia forradalom története, Bp., 1996. Gellner, Ernest: Națiuni și naționalism, Buc., 1994. Halecki, Oscar: A nyugati civilizáció peremén, Bp., 1995. Heller, Mihail: Az orosz birodalom története, Bp., 1996. Hobsbawm, E. J.: A nacionalizmus kétszáz éve, Budapest, 1997. Hobsbawm, Eric: A forradalmak kora, Bp., 1964. Hobsbawm, Eric: A tőke kora, Bp., 1978. Jelavich, Barbara: A Balkán története, Bp., 1996. Johnson, Paul: The Birth of the Modern: World Society 1815-1830, New York, 1991. Kann, Robert A.: A History of the Habsburg Empire 1526-1918, Berkeley-Los Angeles-London, 1980. Kennedy, Paul: A nagyhatalmak tündöklése és bukása, Bp., 1992. Mehmed, Mustafa Ali: Istoria turcilor, Buc., 1976.		

Niederhauser Emil: A nemzeti megújulási mozgalmak Kelet-Európában, Bp., 1977.

Niederhauser Emil: Forrongó félsziget, Bp., 1972.

Niederhauser Emil: Nemzetek születése Kelet-Európában, Bp., 1976.

Nyugat-európai gazdaság- és társadalomtörténet, Budapest, 1995.

Palmer, R. R.: A History of the Modern World: since 1815, New York, 1992.

Pounds, Norman J. G.: Európa történeti földrajza, Bp., 1997.

Salamon Konrád (szerk.): Világtörténelem. Bp., 2006.

Szántó György Tibor: Anglia története, Bp., 1997.

Wandycz, Piotr S.: Prețul libertății. O istorie a Europei central-răsăritene din Evul Mediu pînă în prezent, Buc., 1998.

Winkler, Heinrich August: Németország története a modern korban I. Budapest, 2005.

Wolf, Eric R.: Európa és a történelem nélküli népek, Bp., 1995.

Wolff, Larry: Inventarea Europei de Est. Harta civilizației în epoca luminilor. București, 2000.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Bevezető	megbeszélés	
A spanyol hanyatlás kora és a németalföldi szabadságharc	vita, bemutatók	
Az oszmán birodalom a 17-18. századokban	vita, bemutatók	
Gazdaság, társadalom, tudomány a 18. századi Európában	vita, bemutatók	
Ázsia története a 18-19. században	vita, bemutatók	
Latin-Amerika és Afrika története a 18-19. században	vita, bemutatók	
Félévi ellenőrzés	parciális vizsga	
Szövegelemzés. Felvilágosodás	kiértékelés, szövegelemzés	
A francia forradalom	vita, bemutatók	
Az 1830-as és az 1848-as forradalmak	vita, bemutatók	
A Balkán-félsziget népeinek története a 19. században	vita, bemutatók	
Társadalom, kultúra és mentalitás a 19. századi Európában. I.	vita, bemutatók	
Társadalom, kultúra és mentalitás a 19. századi Európában. II.	vita, bemutatók	
Félévi ellenőrzés	parciális vizsga	

Könyvészet

Kötelező könyvészet:

Bebesi György (szerk.): *A hosszú 19. század története*. Pécs: Comenius, 2005.

Bretter Zoltán–Deák Ágnes (szerk.): *Eszmék a politikában. A nacionalizmus*. Pécs, 1995.

François Furet: *A francia forradalom története*. Budapest: Osiris, 1999.

H. A. Diederiks: *Nyugat-európai gazdaság- és társadalomtörténet*. Budapest: Osiris, 1995.

Hahner Péter: *A régi rend alkonya*. Budapest: Panem, 2006.

Orosz István –Bartha János –Angi János (szerk.): *Európa az újkorban*. Debrecen, DUP, 2006.

Általános könyvészet:

A nagy francia forradalom dokumentumai. szerk. Hahner Péter. Budapest: Osiris, 1999.

Arthur Imhof: *Elveszített világok. Hogyan gyűrték le eleink a mindennapokat – és miért boldogulunk mi ezzel oly nehezen.* Budapest: Akadémiai, 1992.

Barbara Jelavich: *A Balkán története.* I köt. Budapest: Osiris, 2000.

Benke József: *Az orvostudomány története.* Budapest: Medicina, 2007

Condrad Totman: *Japán története.* Budapest: Osiris, 2006.

Ehrlich Éva: *Japán, a felzárkózás anatómiája.* Budapest: Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1979.

Eric R. Wolf: *Európa és a történelem nélküli népek.* Budapest: Akadémiai–Osiris–Századvég, 1995.

Ettinger Smoel: *A zsidó nép története. A modern kor: a 17. századtól napjainkig.* Budapest: Osiris, 2002.

Fejős Zoltán (szerk.): *A megfoghatatlan idő.* Budapest, 2000.

Fernand Braudel: *A földközi-tenger és a mediterrán világ II. Fülöp korában. III. kötet.* Budapest: Akadémiai– Osiris, 1996.

Fernand Braudel: *Anyagi kultúra, gazdaság és kapitalizmus. XV–XVIII. század. A mindennapi élet struktúrái: a lehetséges és a lehetetlen.* Budapest: Gutta, 2004.

Fodor Pál: *Szülejmán szultántól Jókai Mórig. Tanulmányok az oszmán–török hatalom szerkezetéről és a magyar török érintkezésekről.* Budapest: MTA TTI, 2014.

Francois Furet: *A francia forradalom története. 1700–1815.* Budapest, Osiris: 1999.

G. Duby: *Franciaország története. I-II. kötet.* Budapest: Osiris, 2005.

García de Cortázar – González Vesga: *Spanyolország története.* Budapest: Osiris, 2005.

J. D. Fage – William Tordoff: *Afrika története.* Budapest: Osiris, 2004.

Kerekes Dóra: *Diplomaták és kémek Konstantinápolyban.* Budapest: L'Harmattan, 2010.

Massimo Montanari: *Éhség és bőség. A táplálkozás európai kultúrtörténete.* Budapest: Atlantisz, 1999.

Matuz József: *Az Oszmán Birodalom története.* Budapest: Gondolat, 1990.

Paul Kennedy: *A nagyhatalmak tündöklése és bukása.* Budapest: Akadémiai, 1992.

Paul Zumthor: *Hollandia hétköznapijai Rembrandt korában.* Budapest: Gondolat, 1985.

Raymond Dawson: *A kínai civilizáció világa.* Budapest: Osiris, 2002.

Tenigl Takács László: *India története.* Budapest: Medicina, 1997.

Vadász Sándor: *19. századi egyetemes történelem 1789–1914.* Budapest: Osiris, 2011.

Winkler Heinrich August: *Németország története a modern korban I.* Budapest: Osiris, 2005.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- interdiszciplinaritás
- magas fokú tárgyi ismeret a témát illetően, tájékozottság

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Az egyetemes újkor történetével összefüggő folyamatok megértése és elemzése	írásbeli vizsga	60%
10.5 Szeminárium / Labor	Tárgyi ismeretek	2 db. parciális	20%
	Elemző készség	dolgozat készítése	10%
	Szemináriumi tevékenység	szóbeli értékelés	10%

10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei								
- minden hallgató számára kötelező a félév utolsó hetén (14. héten) a félévi, írott dolgozat leadása egy, az év elején meghatározott témából - min. 75%-os aktív jelenlét szemináriumon								

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)²

 A fenntartható fejlődés általános ikonja								
								

Kitöltés időpontja:
2025. 03. 20.

Előadás felelőse:
Dr. Pál Judit

Szeminárium felelőse:
Dr. Fehér Adrea

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
...

Intézetigazgató:
Dr. Nagy Róbert-Miklós

² Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.